

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egy évre
Félévre
Negyedévre
Egy hónapra

10 frt — kr.
5 — —
2 — —
1 — —

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond.**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj

Négy hasábon petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többzori hirdetések alk. szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyeg-díj minden külön bejelölésért 30 kr.

Tehát mégse?

Debreczen, márczius 7.

(R. A.) Megdöbbentő hirt hozott a táviró az ország fővárosából; tudatta velünk, hogy ő felsége a magyar király semmi esetre sem jelenik meg június 8-án a törvényhozás alsó és felső-házának együttes diszülésén, melyen a legfőbb tiszt őt illeti meg.

Maga helyett csak Eszterházy Pál herceg és Tisza Kálmán lesz az ezredévi ünnepségek kiemelkedőbbikén jelen.

A mennyire elszomorító, éppen oly jellemző is ez a kihívó arculcsapás. Fáj ez nekünk nagyon, mert ismerjük már azt a kezet, a melyik az ütést reánk mérte.

Eleinte nem akartunk hinni a legbiztosabb forrásból vett hírek, s olyan kósza kacsnak tartottuk csak, melyeket a botrányhősök szoktak gyártani, hogy felültessék velük a lapokat, s ezek révén a közönséget.

Ez a mostani azonban méltó sajnálatunkra és megbotránkozásunkra való és igaz; a fővárosi lapársaink egyhangú véleménye folytán legalább annak kell tartanunk.

Honfiai aggodalommal tekintünk éppen e miatt az ezredévi ünnepségek elé, mert, úgy látszik, hogy a Bánffy-kormány mindenképpen azt akarja, hogy a magyar nemzet ünnepe ne lehessen teljes és az ünnepségek színhelyén botrányok játszódjanak le.

Miért erőszakolja ezt a mostani kormány, még nem is sejthetjük, bár tudhatjuk előre azt, hogy nem jó szándékból, mert a király helyettesítése, különösen egy ilyen alkalommal, nem egyéb közjogi abszurdumnál.

A királynak a legkedvesebb kötelessége nemzetével szemben, hogy annak ünnepén minden tekintetben népével ünnepeljen és különösen akkor, midőn az az ünnep felül áll minden párt-szinezeten, éppen úgy, mint az ő személye.

A magyar korona, mióta a király fejére tette 1867-ben, elválaszthatatlan tőle. Azzal lett csak a mi királyunk.

A koronázás ténye a százados szokás folytán ugyszólván közjogilag is helyettesítette a magyar nemzet szabad király választási jogát és bár »az Isten kegyelméből« czimű kifejezés nem felelt meg »a nemzet akaratából« cziműnek, mégis közjogilag általánossá vált, vagyis inkább egybeolvadt e kettő olyaténképpen, hogy az egyikben benn volt a másik is.

A király személye minden politikai párton felül állt oly magasságban, hogy a párt-tusák szenvedélyeinek még árnyéka sem érinthette.

A korona tetteit nem bírálhatták soha, mert sokkal inkább átértézte minden politikai párt azt a köteles tiszteletet, melylyel iránta viseltetni tartozik.

Az »arany bulla« utolsó pontját régen ellőrték, s törvénytelen uton nem is gondolt soha a lovagias magyar nemzet arra, hogy visszaállítva azt esetleg érvényesítse jogait királyával szemben is. De nem is volt erre szüksége, mert a király és nemzet akarata, mint minden alkotmányos államban, mindig ugyanegy volt.

Ausztria császártját közjogilag nem tartjuk elválaszthatatlannak a magyar királytól, mert mint a hogyan mindkettő most egy személyben, úgy külön is elképzelhető.

De most már nem akarunk mélyebben bocsájtkozni a közjogi fejtegetésekbe, hanem kizárólag csak annak a ténynek a jelentőségével kívánunk foglalkozni, hogy a mit tett a Bánffy-kormány azzal, midőn a király helyettesítését határozta el, és pedig a lehető legszerencsétlenebbül, mivel a koronát pártja számára vindikálta.

Tisza Kálmánt, a szomorú emlékü miniszterelnököt, kit politikai multjánál és jelenlegi pártállásánál fogva lehetetlenség pártokon felülállónak tekinteni, szemelte ki, hogy a király személyét helyettesítse ezredévi ünnepségeink legkimagaslóbbikán, a magyar törvényhozás mindkét hazának együttes ülésén.

Neveltséges dolog az ilyet még elképzelni is, mert Tisza Kálmánt semmi szín alatt sem képzeljük alkalmasnak a király személyesítésére, ha egyéb büne nem is volna, mint az, hogy pártember.

Vagy talán csak komédia az egész, s a sunyi kormányelnök egy hónappal meg akarta előzni az áprilist?

Szeretnők ezt hinni.

De még ennél is tovább megyünk. Midőn tizenhét főherceg jelenik meg a parlament ezredévi diszülésén, méltó-e Tisza Kálmán arra, hogy a királyi ház tagjai előtt annak fejét képviselhesse.

Mivel szerzett érdemeket magának ilyen kitüntetésre?

Vagy talán csak olyan operette-szerű alak lenne ott, ki a szerep lejátszása után ismét a régi lesz?

Nem, nem; az ilyesmit lehetetlenség volna összeegyeztetni is a korona méltóságával.

Nem hihetjük ezt, hiszen a mi jó királyunk megjelent még egy Zágráb köz

ségtanácsának diszülésén is, hát mi gátná abban, hogy a magyar parlament diszülésén, midőn az összes politikai pártok hódolatáról győződhetnek meg, ne lehessen jelen?

A gonosz Vidék mindig voltak és sajnos, vannak ma is.

Félre hát ezekkel a gonosz tanácsadókkal az utból, kik a király szívét el akarják tőlünk fordítani.

A képviselőház mai ülése. A képviselőház mai ülésén minden valószínűség szerint véget ér a kereskedelmi költségvetés tárgyalása és sorra kerül az igazságügyi tárca költségvetése. Ezenkívül meg Wittman János teszi meg szerdáról elmaradt interpellációját a kultuszminiszterhez, az elemi tanítók tulkapásai tárgyában.

Főispán változás. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király gróf Csáky Gyulát, Szepesmegye főispánját ettől az állásától felmentette és helyébe gr. Csáky Zenót főispánná kinevezte.

A kiegyezési tárgyalások. A Bécsben elterjedt hírek szerint a magyar szakminiszterek e hónap közepe táján Bécsbe utaznak hogy az osztrák kormányval a gazdasági kiegyezés ügyében tárgyaljanak. Hogy ez alkalommal folytatják-e az érdemleges tárgyalásokat, avagy az elhalasztás módozatait fogják-e megbeszélni, — azt még nem lehet tudni.

A közös függő államadósság. A függő államadósság ellenőrzésére kiküldött országos bizottság Bécsben, márczius 4-én tartott 50-ik ülésében az államjegyek forgalmi összegét február hó végével a következőnek találta: A bizottság saját feljegyzései alapján a tulajdonképeni államjegyek forgalmi összege: 1 forintokban 1,081,965 frt; 5 forintosokban: 111,465,000 frt; 50 forintosokban: 63,086,750 frt. Összesen: 172,633,715 forint. — A közös pénzügyminiszterium hivatalos közlése szerint a forgalomban lévő sóbányautalványok összege: 44,883,650 frt. Az 1 frtos jegyekből, melyekből 1894. évi július 24-én forgalomban volt még: 57,883,361 frt; január végéig bevonatott és mint törlesztett leiratott: 56,801,396 frt; ellenben még a forgalomban maradt: 1,081,965.

KÜLFÖLD.

Bolgár-szerb barátkozás. A Balkán-ügynökség jelenti, hogy Ferdinánd fejedelem tegnap Danics szerb diplomáciai ügyvivő tiszteletére ebédet adott, a melyen felköszöntötte a szerb királyt és a szerb testvérnép jólétére üritette poharát. Danics felköszöntővel válszolt, melyben a fejedelem egészségére és a bolgár testvérnép boldogságára emelte poharát.

Szerb állapotok. Az usziczi deputáció példájára az ország más részeiből is érkeztek a királyhoz tömeges küldöttségek, a melyek az országban uralkodó elviselhetlen állapotok miatt jönnek panaszt tenni. A kormány az usziczi deputációt csak akkor bocsátotta a király elé, midőn a küldöttségnek hatvan tagja kategorikusan kijelentette, hogy addig fogja konak előtt állani, míg a királylyal nem beszélhet.

Az egyházi javak államosításáról.

Általánosan ismeretes dolog, hogy az egyházi javak államosítása a 40-es évek óta mennyire foglalkoztatta s foglalkoztatja a közvéleményt.

Tudvalevő dolog, hogy mily tekintélyes férfiak szólaltak fel ezen ügyben azon meggyőződéssel, hogy azokat a tetemes katolikus egyházi javakat nemcsak hogy szabad érinteni, de sőt kell is jogi természetüknél fogva.

Ezen eredményre jutott a képviselőház által 1870. márcz. 28. kiküldött 12 tagu bizottság, hogy t. i. a vallásalapok képező javak és alapítványok felett való rendelkezési jog kizárólag az államot és pedig a törvényhozást illeti.

Azonban az említett bizottság ezen megállapodása után úgy látszik, hogy az ügy elalszik s mintha igazok lett volna azoknak, kik állíták, hogy az egyházi javak államosítására már senki sem gondol.

Ámde az utóbbi időben mind-mind több hang emelkedik föl az egyházi javak államosítása mellett a protestáns politikai s egyházi sajtóban annak jeleként, hogy az eszme ott él a levegőben s a kor gondolkozásából kiirtani már nem lehet s elébb-utóbb meg fog az valószínű, mint a hogy megvalósult az újabb idők igen sok eszméje.

Hogy ezzel szemben mire törekszik a katolikus főpapság, azt talán felesleges említenem. Fél-század óta legfőbb törekvése a klerusnak, hogy ezen egyházi javakat magának mindvégiglen biztosítsa; hiszen az általuk hangoztatott autonómia főcélja sem volna más, mint ezen egyházi javakkal való szabad rendelkezés biztosítása.

Hogy mily szívósan ragaszkodik a klerus az egyházi javakhoz, mutatja a róm. kath. lelkészi kongrua, vagyis a plebaniái javak rendezésének ügye, mely éppen azért nem tud kellő s méltányos megoldást nyerni, mivel a főpapság, Krisztus apostolainak, kik vándorbotot hordtak kezökben, bőségben uszó utódai oly siváran ragaszkodnak a földi vagyonhoz, hogy könyörületre nem bírja indítani őket szegény sorsu plebános társaiknak nyomora. A helyett, hogy adna a róm. kath. püspöki kar birtok-arányához képes évenként bizonyos összeget kongruális célra, nem akarja vállalni a terhet s várja az államtól, hogy majd rendezni fogja az a több papság fizetését, hiszen ott van az 1848. XX. t.-czikk, melynek végrehajtását sürgetik a protestánsok is.

Tehát a főpapság legnagyobb ellenzője az egyházi javak államosításának.

S ha még több akadályokat is keresünk, tekintetben különös nézetnek hódoló egynek találunk és pedig tekintélyes egyházjogtudósokat, kik oly véleményben vannak, hogy az egyházi javak államosításának egyik legnagyobb akadály a zsidó recepczió. Mert hiszen a kath. püspökök nagyterjedelmű birtokai az állam rendelkezése alá bocsáttatván, abból, mint minden törvényesen bevett felekezet, úgy az izraelita hitközséget is egyenlő arányban kell dotálni; noha az izraelita hitközség állami segélyezése az 1848. XX. törvényczikk értelmében is már törvényes alapon nyugovó.

No már erre — így gondolkoztak — azt válaszolja a jó magyar természet: inkább ne

kem se, mintsem a zsidónak, kinek már ugyanis eléggé a zsebében vagyunk!

Különös s talán nevetséges is az ilyen felfogás s hajlandó az ember azon tultenni, ha nem emelkednek föl egy-egy a föntebbi különös nézetre — ha nem is közvetlenül, de távolabbról — emlékeztető hang.

Ugyanis a nagyváradi „Ébresztő” cz. ref. néplap „Honnét telik ki az a több fizetés?” cz. cikke már régebben fejtegetvén a ref. belhivatalnokok fizetésének javítási módját, a többek között így szól: én is el merném venni a mostani belhivatalnoki fizetést másfél millióba. Pedig még ehhez a fizetéshez az államnak is kell járulnia, ezután vagy 130 ezer forinttal. Így határozta ezt az ország még 48-ban és így adja ezt azóta az oláh papoknak, és a pápistáknak is, és ezt követeljük tőle, mi is. Vagy nekünk is, vagy egyikünknek se, viselje minden felekezet a maga terhet!

Bizonyára az ily nyilatkozatból könnyen következtethetünk az izraelita hitközségre is és igazolja ama fentebb említett különös nézet felfogást.

Távol legyen tőlünk azonban, mintha azt hinnék, hogy ezen körülmény gátolná az egyházi javak államosításának megvalósítását, de annyi áll, hogy ezen körülmény több másokból módosítólag fog arra hatni s nem úgy fog megvalósulni, a mint azt némelyek vérmes reménye megállapította.

Külömben is reánk reformatusokra nézve másodrendű az egyházi javak államosításának kérdése. Szerintünk az államnak első rendű teendője a lelkészek állapotának, javainak rendezése.

Igen sürgetnünk kell a lelkészijavak országos rendezését, hiszen ha a hazának bármely polgára tisztességes munkája után becsülettel meg tud élni, a ref. kisebb szegényebb egyházak lelkészeinek kelljen-e a mindennapi megél-tessel küzdeniök, annak az egyháznak lelkeszei, mely annyi áldozatot hozott, s hoz ma is a haza oltárára?!

Beláthatja bárki, hogy ha sürgetjük az egyházi javak államosítását, nem önzésből teszszük, hiszen a reformatus egyház köztisztviselői, s lelkészei nem önhazaukat nézik első sorban, keblükben a honszeretet égő tüze lángol. A reformált egyház minden egyes tagja, mint azt az utóbbi egyház-politikai fejlemények is mutatják, tudnak lemondani, áldozni ha a haza érdeke úgy kívánja.

Már pedig hazánkban az egyházpolitika az egyházi javak államosítása kérdése körül forog, s fog forogni. Hangosan követelik a korviszonyok, hogy e kérdés az igazság és jog alapján megjeltessek. És ha ez alapokra állunk, nem lehet kétekednünk teendők fölől.

Hol van az állam, hol ilyen intézmény állana meg fön, mint nálunk a kath. egyházi fekvőségeiben? Pedig hazánk haladni, fejlődni, akar, új magasabb eszmék hatják át életerét, melynek szabad lüktetését nem kevésbé gátolja ez a avult intézmény.

Föl tehát a munkára! Legyen előttünk legszentebb gondolat a haza. De legyünk buzgó reformatusok eme tétel szerint. A haza minden előtt, az egyház mindenek felett!

Juhász László.

Színház és zene.

Blaha Lujza asszony első fellépte.

— A piros bugyelláris. —

„On revient toujours a ses premiers amours” — mondja a francia közmondás. A hol a szeretet első meleg napsugára mosolygott reánk, oda láncsolódik szívünk-lelkünk örökre s bármerre sodorjon később a sors a bármily magasra emljen a szerencse: az első örömök, az első diadalok, az első dicsőség s az első boldogság helye lesz a mi igaz otthonunk, a hova vissza-vissza vágyunk s keressük a régit, a régen elmúltat, hogy feledjük a jelent s lelkileg megifjodjunk, megerősödjünk.

Ez az általános emberi igazság. Lelkünknek ez a természetes, helyes ösztöne hozta vissza közénk őt is, a kinek első szárnypróbálgatását mi láttuk, mi szemléltük; a ki itt közöttünk nőtt fel s izmosodott lelkileg oly nagygyá, hogy hosszú művészi pályáján folyton a dicsőség zenitjén ragyoghatott sőt ott ragyog ma is.

Ő minket tekint testvéreinek, városunkat szellemi szülőföldjének: idejött hát először is hogy megkezdje azt a bucsu-diadal utat, a mely ha csakugyan utolsó volna, minden lánnyomat a magyar dal muzsájának igaz könnyei fogják megjelölni.

Vele szemben elnémul minden sablon, minden frázis. Róla nem lehet közhelyekben szólni. A legkomolyabb, a legszigorubb kritika alhat meg vele szemben csak, hogy ő róla, az ő csodás alkotásairól legyen örök-időkre szóló mértéket a törölmetszett igaz magyar művészet számára.

Csalódott Blaha Lujza, ha már magára nézve elérkezettnek vétele a nyugalomba vonulásnak az idejét. A tegnapi este fényesen meggyőzött mindenkit, hogy nem alkonyodó, hanem fényes délen ragyogó nap ontotta ránk világító, gyújtó, melegítő sugarainak tömött kékéit. Tizenhat éve már, mikor e sorok írója először látta a nagy művésznőt ebben a kiváló alakításában s mikor lelkében a multat a jelennel összehasonlította, változást és fogyatkozást teljességgel nem volt képes felfedezni.

De terjünk rá magára a tegnapi estére. Hogy a nézőtérnek minden zerge-zuga el volt foglalva; hogy a páholyok is sokkal sűrűbb népeséggel bírtak mint rendesen; hogy a földszinti és karzati alóhelyek ag odalmat kellettöleg zsufoltak voltak; hogy a színház közönség felvonulása valóságos ünnepi körmenethez hasonlított: mindezt, ha nem mondánók is, tudja mindenki. Tudják fölöz azok a sok százak, a kik minden iyekezetük dicsőrára sem bírtak bejutni — jegy hiányában — Tháliának ritka ünnepi fényben ragyogó templomába.

A közönség fényes díszöltözékét s szeretettel érdeklődő szívet hozott magával s minden csendre való törekvés mellett is a jelenlevő óriás tömeg leghalkabb sutogása a tenger morajához hasonló átható hangzavarrá tömörült.

A függöny fölgördült.

A bevezető első jelenetet a feleségizott várakozás miatt általános figyelmetlenség kísérte; mindenki csak őt várta, őt óhajtott látni, hallani.

Végre!

Blaha Lujza megjelenik a színen. A közönség a lelkesedés kitörő meleg érzelmével üdvözli régi, örök kedvesét — es ekkor egy szokatlan, de szerfölt megható és felemelő jelenet következett.

Ünnepi díszbe öltözött ifju emberek viruló csoportja jelenik meg a színen — a helybeli jogász ifjuságból kiszemelt szép fiúk — s ezeknek szónoka Kálmán Gyula lendületes, bár kissé hosszúra nyúlt — de meleg

érzelemmel elmondott, talpraesett beszéd kíséretében átnyújtotta a bucsuzó művésznőnek a debreczeni nők emléket, egy gyönyörű, vert ezüstből való lantot, valamint díszes keretben aranynyal fehér selyemre nyomtatva azt az üdvözlő verset, a melyet a közönség közt már előzőleg szétosztottak.

Az ezüst lant felirata a következő:

1896. márczius 6.

E néma lant regélni fog neked,
Regélni fog sok bűbajos regét:
Őrök szerelmet, hálát, hirnevet,
E lantban nyújtjuk mindnyájunk szívét.

A debreczeni nők.

A nagy művésznőnek — bármennyire igyekezett is uralkodni magán — a meghattalomságtól könyv lopózott a szemébe, s néhány halk hangon kiejtett szóval köszönt az ifjaknak, a kik tisztök végeztével távoztak a színről.

Az egész jelenet alatt pedig hullott a zsinórpádlásról a virágos, sűrűn beborítva az egész színpadot.

Blaha Lujza megkezdte az ő csodálatos könnyed, természetes, igaz és hiven jellemző játékát s elkezdte csicseregni azokat a régi, kedves nótákat, a melyekhez foghatót ma már nem termel az elnemzetietlenedett fattyu magyar költészet, — talán, mert nem terem a rózsabokor több ilyen édes hangu fülemilét, a ki életet öntsön a holt betűk és száraz szavakba.

Hogy ez után mi történt: ki bírná azt hiven lerajzolni. Minden jelenése, minden mozdulata, minden szava, minden hangja újra-meg újra egekig verte föl a lelkesedés érzetének azt a széles óceánját, amely ott zugott-morajlott lábai alatt. Minden dalát megtapsolták, megújrazták, őt magát 64-szer hívták ki összesen s az előadás végeztével még a vasfüggönyt is ki kellett nyitni, hogy megjelenhessen a távozni nem bíró közönség zajos hívására.

Blaha Lujzáé volt a tegnapi fényes, édes este sikerének az oroszán része.

De nem volnánk igazságosok, ha megfedkezünk a többi szereplőkről, a kik részint osztályos társai voltak az általános nagy siker kivívásában, részint kellemes keretét képezték az ő páratlan művészetének.

Itt első sorban is Egri Kálmánról kell megemlékeznünk, erről a kiváló s éppen a magyar népszínmű szempontjából páratlan érdemű és értékű művészről, akit a debreczeni közönség hagyományos szerencséje éppen most hozott városunkba, de akit eddigi kiváló sikerű fölleléiben eléggé megbecsülni elmulasztotta közönségünk. Ugyan, ha ő itt nincs, hová sülyedni volna a Blaha Lujza nagy művészetének sulya alatt helybeli énekerőnk gyengesége miatt a tegnapi est magas nívauja. — Egri Kálmán teljesen méltó társa volt Blaha Lujza asszonynak s osztozott vele az elismerés őszinte jeleiben is.

Mindjárt ő utána Sándor Emil emeljük ki szépen kidomborított, helyes felfogással és mindvégig következetesen és művészi sikerrel játszott szerepéért, Török Mihály bíró megszemélyesítéséért. Tesszük pedig ezt a teljesen őszinte és igaz meggyőződésből fakadó nyilatkozatunkat annak világos kijelentésével kapcsolatban, hogy az ő róla lapunkban legközelebb, az »Egy katona történeté«-ről szóló színi referáciában előforduló korholó és illetlen kifejezésekkel nemcsak hogy egyet nem értünk, hanem azt a bírálatot helytelennek és igazságtalannak tartjuk mind ő rá, mind társulatunk jeles rendezőjére. Hevesire való részleteiben és vonatkozásaiban.

Hogy ezt a tulságig hosszúra nyult ismertetésünket immár befejezzük, csak röviden említjük meg, hogy a többi szereplők közt Krémer, Rózsahégyi, Püspöki, Nyilas, Locsarekné, Lubrinicz szintén igen jól játszottak s teljesen beleillettek a magas színvonalu ensembleba. (Dr. N. Zs.)

Honvédbakák nótái. Pete Lajos somogyvármegyei aljegyző, a kitűnő zongora-művész, a honvédenekarok számára már eddig számtalan zamatos magyar nótát teremtett, úgy hogy a kaposvári híres Barcza Simpliczius-

féle zenekar külföldi utazásaiban, azokkal méltó sikert arat: Pete Lajosnak most jelenik meg »Fecske madár« és »Millenniumi csárdás«-cz. igazán kitűnő darabja, ezen kívül több vidéki városból küldtek hozzá Blaha Lujza bucsuzása alkalmára irt verszövegeket, megzenésítés végett, ezek egyikén — melyet alább ide iktatunk — most dolgozik.

Blaháné bucsuja.

Sirva ri a magyar nóta: csalogányát bucsuztatja;
Benne van a magyaroknak mindeu buja, bubánatja:
Bánatunk rezg minden hangján,
Fájdalmunk szól minden szaván:
Bucsuzik a magyar nóta legmagyarabb csalogánya.
Isten áldja!

Sohse tudjuk elfeledni; mindig fogjuk emlegetni:
Hamajd hallunk ő helyette más valakit énekelni,
Majd a régi jut eszünkbe:
Hej! Ő nem így énekelte!

Egyszer volt csak a magyarnak olyan magyar csalogánya
Isten áldja!

Blaha Lujza asszonynak.

Mulandó fénye az örökkévalónak,
Halhatatlan bája röpke dalnak, szóznak,
Igazes eszmény — tűnő pillanatra,
Mely semmiből támad egy naptól más napra:
Ez a te varázsd, az a művészeted;
Isteni erőd van, s mégis meghal veled!
Zokogni szeretnék, amikor csodállak:
Őrök szépet alkotsz a mulandóságoknak.

Rudnyánszky Gyula.

Blaháné a színházban. Báró Splényiné Blaha Lujza asszony, — mint már tegnap lapunkban megírtuk — a szíves fogadtatásra ígéretet tett, hogy vendégszereplését két estével megtoldja és így még a jövő hét szerdáján és csütörtökön is fellép színpadunkon. Szerdán a Szókimondó asszony ságban játszik, csütörtökön pedig az Ingyenélőkben. A művész hétfőn pihenni fog, mikor is »Mangodin feleségé«-nek előadását végig fogja nézni.

SÁRIKÁNAK.

— Mese a halvány csillagról. —

Hol az égen csillagszemek égnek
Végtelenjén fűn a messziségek,
Ott ragyogott egy csillag magában,
Elhagyatva, búsan, haloványan.

Oly reszketeg, gyöngye volt a fénye,
Mint a mintha magányában félt.
Ábrándozott távoli párjáról,
A kék égnek legszebb csillagáról.

Remélte, hogy megvalósul álma,
S mintha az a csillag felé szállna,
Ugy közelgetett sebesen feléje
Csillagának káprázatos fénye.

Közel is volt s lemosolygott rája,
Zord éjszának halvány csillagára,
Elpirult a szegény csillagtól,
Mint lány, kit most visznek esküvőre.

De ábrándja nem tartott sokáig;
Őrök útját követte a másik,
S míg emez itt bánkodik felette,
Az a másik tán észre sem vette...

Rostkowitz Arthur.

Hangverseny matinée A debreczeni zenekedvelők köre a zenede dísztermében folyó 1896 márczius hó 8-án, vasárnap tartja harmadik hangverseny-matinée-ját melynek műsora: 1. Volkmann E. 63 mű. sz. f. dur. Serenade. Vonós zenekarra. Előadják Hitessi Lajos vezetése alatt: Friedman József, Rónai Lajos, Knébel Jenő, Galyasy Paula, Uzonyi Géza, Rottler Béla, Szücs Kálmán, ifj. Szilágyi Imre, dr. Ujfalu József, Márton Imre, Zimmermann Gyula, Krause Antal, Kövy Lajos, dr. Kenézy Gyula és Zidlicky Ferencz urak. 2. Verdi J. »Traviata« dalműből magándal, éneklő: B. Ruzsinszky Ilona urnő, zongorán kiséri: dr. Komáromy Sándor ur. 3. Szendy A Magyar sonata (I. díjat nyert pályamű). Liszt F. XII. magyar rhapszódia. Zongorán előadja: Szendy Árpád ur, a m. k. zeneakadémia tanára. 4. Bach E. A tavasz ébredése. Gordon-solo. Vonós zenekar kíséret mellett előadja: Zidlic-

ky Ferencz ur. 5. Major J. Gy. 28 mű. Alkonyatkor. Vegyes énektar. Hitessi Lajos kar-nagy vezetése alatt s zongorakíséret mellett előadják: Adamek Irma, Balla Szeréna, Földesi Vilma, Gévai Vera, Harsányi Emma, Herman Irén, Korcsmáros Janka, Korpási Mariska, Medgyesi Gizella, Raics Erzsike, Raics Karolina, Rosenberg Ilona, Takács Viola, Tóth Juliska, Zivuska Irén, Zivuska Jolán, Zivuska Mariska urnők és Boros Lajos, Cziffer Nándor, Donogán István, Husz Lajos, Keller Sándor, Németh János, Patay György, Sáfrány Lajos, Szendrő Sándor, Tikos József, Zimmermann Gyula urak. A műsor egyes számainak előadása alatt az ajtók zárva maradnak. A 3-ik és 4-ik szám között 10 percnyi szünet tartatik. Kezdeté pontban d. e. 11 órakor.

Gordon Károly hangversenye. A világhírű szopránénekes és tenorista hangversenyére, melyet e hó 13-án tart, nagyban folytak az előkészületek. A hangversenyen Galyasy Paula, szintársulatunk szép hangú, kedves énekesnője és Berger Margit kisasszony is közreműködnek, mi a hangversenyt annál érdekesebbé teszi. Közreműködnek még dr. Ferra András az elismert gordonka-játékos, Fridman József zenetanár. A zongora kíséretet Szilágyi Sándor ur volt szíves magára vállalni. A hangverseny programját ma állítja össze a világhírű művész, s bizonyára olyat fog produkálni, a mely méltó lesz az ő nagy művészetéhez. A hangverseny tiszta jövedelmének fele jótékony célra megy, mi a szép célt tekintve annál érdekesebbé teszi azt. Az ő igaz és nagy művészelete bizonyára méltányolásra fog találni a mi igazán műértő közönségünkkel, mely bizonyára megfogja ismerni szerénységében az ő igazi művészetét. A jegyek előre válthatók Zádor Lajos üzletében. A helyárak 2 frt, 1 frt 50 kr.

Irodalom és művészet

Tarka levelek. Péter Gábor ilyen czim alatt bocsájtja közre elbeszéléseit. Az erre vonatkozó előfizetési felhívást, mely a következő hangzik, ma vettük: Nem azért, mert már divat mindent a millenniumi esztendő rovasára írni, nem azért bocsátom közre a könyvecskét. Hogy megjelenése erre az évre esett: csupán a véletlen műve. Nagyon jól tudom, hogy csekélyebb fontosságú dolog egy ilyen magam forma ember gyártmányának a megjelenése, semhogy kapcsolatba illenék hozni egy nagy fontosságú eseménynek ünnepével. Megjelent volna már ez millenniumi ünnepség nélkül is, mert semmiféle nagy igényei nincsenek — csupán barátságos fogadtatást kér. A mű czime: »Tarka Levelek«, tartalma: kisebb-nagyobb elbeszélések. A mintegy 10—12 ivre terjedő műnek előfizetési ára 1 frt teend. Gyűjtőknek minden tíz előfizető után egy tisztelet-példány jár. Megjelenési határidő f. é. április hó eleje. Az előfizetési pénzek hozzámm (Debreczen, városház) küldendők. Kelt Debreczen, 1896. évi február hó. Péter Gábor.

Ujdonságok.

A Csokonai-kör felolvasó ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen márcz. 7.

A Csokonai-kör felolvasó ülése tegnap, a roppant érdeklődés daczára, melyet a nemzet csalogánya városunkban időzése fölkellett, nagy és díszes közönséget gyűjtött egybe. A gazdag és változatos program darabjai mind végig lekötötték a közönség figyelmét, mely látható jelekkel adott kifejezést elismerésnek. Mindjárt legelőször Komlóssy Arthur fele ki a romániai Stourdza herczegnek a ma-

gyar Thurzó családtól való származását s bemutatja e rokonság történeti emlékeit. Ugyanis 1845-ben a mehádiai fürdőn időző két biharmegyei urhölgy egy moldvaországi Stourdza herceggel ösmerkedett meg, a ki őseink magyarországi eredetét említvén, az itteni Thurzókról tudakozódott.

A két hölgy haza térvén, elbeszélésökre Thurzó Jánosné — később Biharmegye alispánja neje — érdeklődni kezdett a külföldi rokonság iránt. Gyámfia, Thurzó Miklós, 1846. tavaszán el is indult Jassyba s a töle onnét — kolera miatt átszurkálva, megfűstölve — érkezett levélből, melyet Komlóssy Arthur a közönségnek eredetiben bemutatott, kitetszik, mily szívesen fogadták őt az összes Stourdza, köztük Stourdza Gergely Mihály, akkor moldvai fejedeleme.

Egy pár fiatal herceg meg is igérte a látogatás viszonzását, de ennek beteljesedéséről nincs adat, valószínűleg a nem sokára beállott mozgalmas idők akadályozták azt meg Thurzó Miklós 1857-ben halt meg Nagyváradon; hagyatékában találtak egy hársönyba kötött könyvet, nyomtatott Jassyban 1842-ben. Román nyelvű szövegéből kitetszik, hogy Stourdza Gergely Mihály fönt említett fejedelem rendeletére államferfiak és tudósok ültek össze s régi okmányok alapján kétségtelenül konstalták, hogy 1432-ben Oláhországban uralkodó Vlad János vajda az erdélyi Thurzó családból való volt, az utóbbi helyen ugyanakkor még több falut bírt.

E magyar őstől származtak az összes Stourdza, kiket a könyv egytől-egyig felsorol s családfajokat is adja.

A becses könyvet, valamint az azt nyomtatott fejedelem arcképet nagy érdeklődéssel szemlélte a jelen volt előkelő közönség, melynek sorában ott láttuk színhazunk bajos primadonnáját, Ruzsinszky Honát is.

Dr. Tüdös János „Szalmaláng“ czimű kedves novellát olvasott föl; a becses, igazán szépen megírt művet lesz eszerencsénk olvasóinknak egész terjedelmében bemutatni.

Nagy Kalmán szavalata (Ápád siri alma), valamint Örvényi Ottónak Hü mind a siring cz. elbeszélése, melyet Mandóky Bela kitűnő felolvasó mutatott be, méltán sorakoztak a magas színvonalú előadások sorozatához.

Az utóbbi egy előkelő leányunk, ki egy zongoramester kedvéért kóbor színésznővé lesz, megható történetét adja elő egész addig, míg régi utasított imádója a kórházban rátalál s utolsó perczeit enyhíteni segít.

Az érzékeny történet, mely gyakorlott női tollra való, nem egy szemből fakasz ott részvét-könyvet a teremtés iránt.

A közönség az előadokat lelkes tapsviharral tüntette ki.

* **Istenitisztelet.** Holnap folyó hó 8-án az istenitisztelet az ev. ref. templomokban a következő sorrendben tartatnak meg: a nagytemplomban Könyves Tóth Kalmán lelkész, a kistemplomban Dr. Bartók Jenő főiskolai s. tanár, a Kossuth-utcai templomban Kiss Albert lelkész, az ispotály templomban Ferenczi Imre s. lelkész.

* **Márczius 15.** A debreczeni kereskedő ifjak önképző egyesülete, mint minden évben, úgy ezuttal is megünnepli a márczius 15-iki történelmi nevezetességű napot. Tekintetbe véve hazánk ezer éves fennállásának évfordulóját, az ünnepélyt ezuttal nagyobb szabásúnak tervezik, az „Arany bika“ dísztermében, gazdag műsorral és társasvacsorával egybe-

kötve fog megtartatni. Az ünnepély este pontban fél 7 órakor veszi kezdetét. A műsorban B. Ruzsinszky Ilona, Baloghné Bekéssy Róza urnó, Péter Olga k. a., Koncz Ákos, Egeressy Gyula, Löw József és az egyesület dalköre fognak közreműködni. Társasvacsora jegyek a gyűjtőív tulajdonosainál, továbbá Kuncz József és társaság üzletében és az önképző egyesület helyiségében már előjegyezhetők. Az ünnepélyre való számozott ülő- és páholyjegyek díjmentesek, — de elsősorban a vacsorajegy átvevői, ezen felül az egyesület tagjai és az érdeklődők számára engedi át a rendező bizottság, megemlítvén, hogy a terembe belépő jegy nélkül senki sem bocsátatik. — A rendezőség.

* **Sopronmegye átirata.** A kedélyes Sopronmegye, a kraxelhuberek megyéje, megint egy óriási ostobaságot röpitett világra, amelynek egyik példánya ma érkezett meg Debreczen sz. kir. város tanácsához is. Nem kevesebbet akarnak ezzel sváb sógoraink elérni, minthogy irjon fel Debreczen sz. kir. város törvényhatósága pártolólag abban az értelemben, mely az ő átiratukban foglaltatik. Azt akarná ugyanis a sopronmegyei hibbant eszű törvényhatóság, hogy a képviselőház házszabályai módosítása végett felterjesztést intézenek a törvényhatóságok az országgyűléshez, hogy ezután már csak kétszer lehessen egy képviselőnek egy és ugyan azon dologhoz szólani. Sajnálattal említi az a Sopronmegye, hiszen eddig is az volt a baj, hogy megdöglőnk, a nélkül, hogy a javaslatokat jól meghánytak-vetették volna, alkottak odafent a t. Házban a törvényeket s még most a hozzájárulási jogot is korlátozni akarja. Az átirat a közgyűlés elé kerül, melyet az bizonyára egy humoros végzéssel a lomtarba helyez, annál is inkább, mert az a vármegye kéri a pártolást, mely a múlt év eljén jól emlékszik arra mindenki Debreczenben egy városunkat meggyalázó határozatot hozott és azt nem átalította az összes törvényhatóságokhoz, sőt még Debreczenhez és Hajdumegyéhez is pártolást végett elküldeni.

* **Márczius 15-ike Hajdu-Böszörményben.** Nagyban folynak az előkészületek Hajdu-Böszörményben márczius 15-ikének megünneplésére. A nemzeti ünnepélyen részt vesz a város összes közönsége. Az ünnepi szónoklatot a város országgyűlési képviselője, Szina Gyula tarja meg, azonkívül lerandulnak ez alkalomra Papp Elek és Kovács József országgyűlési képviselők is. Ünnepélyt rendez az ottani algyimnásium ifjusága és az iparosok egyesülete is. Este bankett lesz az országgyűlési képviselők tiszteletére.

* **Bankett Blaháné tiszteletére.** Az irók és művészek hétfőn este tartandó bankettjéről, amelyet tudvalevőleg a Blaháné tiszteletére rendeznek, óriási érdeklődést tanúsít a közönség. A bankettet hétfőn este 9 órakor, az „Angol királynő“ szálloda nagy éttermében tartják meg. A banketten nagy számmal jelennek meg hölgyek is. A részvételre való jelentkezés ma estig a „Debreczeni Reggeli Újság“ szerkesztőségében történhetik meg. A bankett jegyek ára 2 forint.

* **Csongrádmegye átirata.** Ma érkezett meg a városi tanácshoz Csongrádvármegye törvényhatóságának az átirata, melyben azzal az érdekes indítvánnyal áll elő, hogy a mint a csongrádi törvényhatóság cselekedett, úgy az ország többi törvényhatóságai is a millennium emlékére irassák meg monographiajukat. Az érdekes átirat, a tanács útján a közgyűlés elé kerül.

* **A jogakadémia két tanszéke.** Debreczen város a millennium emlékére 100,000 frtos alapítványt tett a kollégiumban két új jogi tanszék fenntartása céljából. Az alapít-

vány 4 1/2%-os kamatait 1895. július 1-ől fogva folyósította is. Azonban a 4 1/2% nem fedezi a két tanszék fenntartása költségeit azért Kiss Áron püspök tegnap kérvényt intézett a városi közgyűléshez az iránt, hogy vagy 5% kamatot fizessen a város az alapítvány után, vagy pedig a tőkét bocsássa rendelkezésére a kollégiumnak, mely 5% kamatra el tudja helyezni. A kérelmet a márcziusi közgyűlés fogja tárgyalni.

* **Egy régi templom lebontása.** Történelmi nevezetességű templom bontását kezdték meg a napokban Hajdu-Hadházon. E templom, egyike volt Magyarország legrégebbi templomaiknak. Hogy alapfalát mikor rakhatták le, arról semmi pozitív adat fen nem maradt, de részint a romjaiban is hatalmasan nyilvánuló gót-rendszer, részint az a körülmény, hogy az idők folyamán két ízben is bővítették hozzáépítés által — arra enged következtetni, hogy az még az Árpádkorabeli királyok idejében épülhetett. A templom a hozzáépítések folytán három szakaszból állott. Legifjabb volt e három szakasz közül a déli, melyet 1777-ben sokkal régebbi az északi, melyet jóval előbb — valószínűleg 1606-ban, vagy 1646-ban toldottak az eredeti templomhoz, mely a három szakasz közepét foglalja el. Az egész templom várszerűen jókora magas és terjedelmes, természetesen dombon állt s még az újabb időkig (1872-ig) is erős kőfallal volt körülvéve, a melyen köröskörül lőrések is voltak. Ez ősi templom helyét azonban Hajdu-Hadház jó magyar népének 1872-ben új templomot kellett építeni, mert azt többé kibővíteni nem lehetett s az időközben 8000 lélekre szaporodó lakosok számára nagyon kicsiny volt. Az 1872. évtől kezdve aztán ott maradt az „ócska templom“ tető nélkül, csonka tornyával együtt romokban mostanig. Most lebontják s anyagából és helyére egy díszes központi iskolát építenek.

* **Blaháné és a polgármester.** Báró Splényiné Baha Lujza asszonynál ma délelőtt 10 órakor tiszteletet Simonffy Imre kir. tan. polgármester, kinek kíséretében Boczkó Samuel főkapitány jelent meg. Baha Lujza asszony igen megtisztelve érezte magát e látogatás által és öreg urat az ő szeretetreméltó bájsságával emlékeztette vissza arra az időre, mikor ő a debreczeni színpadon, mint rendes tag játszott. A látogatás fél óráig tartott.

* **Honvédenekarok a kiállításon.** Az ezeréves kiállítás, — mihelyt a honvédenekarok kérdése aktualis lett, azonnal megtette a lépéseket, hogy ha meglesznek ezek a zenekarok, a kiállítás területén is játszanak. A honvédelmi miniszter készséggel hozzájárult a tervezés, s így ha a honvédenekarok szervezése a kiállítás ideje alatt sikerül, ezek első nyilvános hangversenyüket a kiállítás területén, a történelmi főcsoport korzóján tartják. Azonnal mindegyik honvédenekar játszanak e helyen.

* **Hangverseny a Margit-fürdőben.** A cs. és kir. 39. gyalog ezred zenekara f. évi márczius hó 8-án a Margit-fürdő dísztermében hangversenyt tart, melynek műsora: 1. Magyar nyitány Kellertől. 2. Hegyi gyermekwalczer Ziehreről. 3. Szunyog és elefánt-humoreszk, fiata és fagottra Klinglől. 4. Tisztelt táncz új polka française Krausertől. Szünet. 5. Nyári éji álom nyitány Mendelssohntól. 6. Koncert contrabassra Geisseltől. 7. A zervita alma katonai hangfestmény Ziehreről. 8. Adele polka masurka Niplől. Kezdeté délután 4 órakor, vége este 6 órakor.

* **Szász lakodalom a kiállításon.** Május hónapban a kiállítás faváiban és az ünnepelt csarnokában az erdélyi szászok rendeznek nagy és kiválóan érdekes ünnepséget. Százal több résztvevője lesz az ünnepnek, köztük persze a mátkapár, a kik mostanában tartották az eljegyzésüket. A vőlegényről azt mondják, hogy a legdelézegebb szász legény, a menyasszonyt pedig egyenesen esudaszépnek mondják. A mátkapár a násznapon május 11-én érkezik Budapestre s azzal egy tömeg-

ben kivonulnak a kiállításra, hogy megnézzék a látóvalókat. Másnap lesz a lakodalom. Előbb az anyakönyvvezetőhöz mennek a polgári házasságot megkötni, azután a lutheránus templomban is megesküsznek. Innen a kiállítás falujába a szász házba vonulnak lakodalmas menetben, hazulról hozott szász zenekarral s az új pár a népies szokások szerint elfoglalja új otthonát. Az ebédet a debreczeni csárdában eszik, este pedig az ünnepek csarnokában tartják meg a lakodalmat. A bála vendégeket is hívják, a kik a földszinten nézik majd a bemutatandó szász táncokat és szokásokat. — A nagy közönségnek a tágas nagy karzatot jut hely.

*** Tavasz.** Örömmel és költői hangulatban értesítjük tisztelt olvasóinkat, hogy itt a tavasz. Tisztelt olvasóink ugyan nélkülünk is tudják ezt, de mint hogy a lapunknál meg van az a szokás, hogy becses hasábjainkon regisztrálnak minden az időjárásban beállott nevezetesebb fordulatot, mi sem akarunk kivételt tenni. Tehát tavasz van. A kalendarium szerint azonban csak márczius 21-én kezdődik ez a nyárias évszak a napsugarak és a langy szeaazonban abszolút nem vetik figyelembe a kalendariumot és tegnap olyan enyhe, tavaszi idő volt, hogy a vállalkozóbb szelemű ifjak könnyed felöltökben végezték hódító körutazásukat a város utcáin. Oly gyönyörű szép idő volt! Mosolygónak volt az ég és mosolyt ült a szép asszonyok és szép leányok arczaín is. E rövid bevezetés után pedig lezzen szabad elmondanunk, hogy tulajdonképen miért írjuk meg e sorokat. Mi tudjuk, hogy ilyenkor tavasszal kezdenek teremni a zödékek, melyek legveszedelmesebb fajja a — tovaszi vers. Minthogy mi rossz verseket általában nem közlünk, tavaszi rossz verseket pedig különösen nem, kérjük lapunk barátjait és lapunk elenségeit kedves tavaszi zsongóikkal ne keressenek fel bennünket, mi csak azért sem, mert egy újabb szabályrendelet értelmében olyan papírost, a melyre írva vagy nyomva van, nem szabad használniok a — sajtókereskedőkének.

*** Rendkívüli közgyűlés.** A Debreczeni munkás dalgyűlés 1896 évi márczius hó 8 napján vasárnap d. u. 4 órakor az egyet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. Targy: 1. Millenniumi részvétel. 2. Egyeteli ügyek 3. Indítványok 4. Lejár. Debreczeni munkás dalgyűlés elnöke.

*** Millenáris ünnep Amerikában.** A new-yorki s általában az amerikai magyarság lelkes érdeklődéssel viseltetik a millenniumi ügyei iránt s minden alkalmat megragad ünnepies hangulatának kifejezésére. Így a new-yorki Grand Central Opera Houseban márczius 15-én nagyszabású szünnepélyt rendeznek, mely a honfoglalás idejéből való előképekkel és színi előadással lesz egybekötve. Az amerikai magyarok egyebek nemcsak ünnepeikkel, de hasznos intézmények létesítésével is tanúsítani kívánják, hogy ők a tengerentúli is átérzik az ezredik évforduló nagy ünnepeinek jelentőségét.

*** Meghívás a Zion debreczeni beteg segélyző együletnek 1896. évi márcz. hó 15-én, d. u. 3 órakor a Frohner szaloda éttermében tartandó közgyűlésre.** Weiss Sándor, elnök. Napirend: 1. Jelenés az 1895. évi ügykezelésről. 2. Az 1895. évi zarszámadás és a számvizsgáló bizottság erre vonatkozó jelentésének meghallgatása. 3. Egy 3 tagú számvizsgáló bizottság megválasztása az 1897. évre. 4. Esetleges indítványok. Figyelmeztetés: Indítványok csak azon esetben tárgyalhatók, ha legkevesebb 3 nappal a közgyűlés előtt irában adatként be a választmányhoz.

*** Lukács Ödön halálának oka.** A váratlanul elhunyt Lukács Ödön felső-szabolesei esperes halála okáról, rövid betegségeiről egyik nyiregyházai újság ezeket írja: »Mintegy két hete annak, hogy egy reggeli sétája alkalmából meghűlt, a miből könnyebb foku, de makacs jellegű influenza támadt. A munkás, tevékeny nagypap — fel se véve a bajt — alig gyógykezelte magát s néhány nap múlva el is hagyta szobáját. — A betegség erősebb hurutos alakban lépett fel, de a vasszervezetű lelkész ekkor sem vette baját komolynak és kizárta azt, hogy

családja orvosi gyógykezelésben részesíttesse őt. — Még szombaton is szokott jó kedélyével, karosszékeiben pihenve, társalgott családjával és a »Nefejejt« asztaltársaság tagjaival. — De vasárnap reggel hirtelen válságosra fordult állapota s a nagy beteghez hívtat vármegyei főorvos, dr. Jósa András már akkor kijelentte, hogy — mit családja és hozzátartozói még el sem mertek gondolni — a katasztrófa rövid órák kérdése. A tudós férfi prognózisa — fájdalom bevált. Délután 6 óra tájban a fellépett s rendkívüli mértékben hirtelen kifejtett tüdőlob következtében a némeslelkű szabolesei esperes, mindnyájunk tisztelőtének tárgya, kiszenvedett.

*** Az első gimnazista leány.** Magyarországon az első nyilvános gimnaziumi leánytanuló Nagel Ignác keszthelyi kereskedő leánya lesz, a ki a keszthelyi főgimnazium igazgatójától a minap kapta meg az engedélyt, hogy a gimnazium I. és II. osztályu vizsgálatát utólag letehesse s a III. osztályba az 1896—97. iskolai évben a keszthelyi főgimnaziumba mint reudes nyilvános tanuló beiratkozhasse.

*** Nagy idők tanuja.** Juhász Ferencz gombkötő mester, volt városbíró, a szabadág-harcban a 48-ik sz. szabolemszabály önként honvédszázalój őrmestere, márcz. 3-án 68 éves korában meghalt Duna-Szerdahelyen. Temetése ma délután ment végbe nagy részvetel mellett. Legyen könnyű neki a föld!

*** A pusztaszeri emlék.** Pusztaszeren tegnap kezdék meg az ezredéves ünnepszánt emlék építését. Ez évben csak az alapkövetéle történhetik meg. — Az emlék egy doriai oszlopcsarnokból fog állani — arra ki lenez tépőfok vezet. A csarnok fölött széken ül, karddal kezében. Árpád vezér. Az emlék almá köből épül s összes költsége 67.000 forint lesz, amiből 50 ezer forintot fizet az állam, a többit pedig Pallavicini Sándor örögről fedezi.

*** Kincs keresés.** Régi dolog az, hogy kincsekben bővelkedik a gyulai havak mindenik szikláj, mindenik völgye. Tudják ezt a turisták, merőkők, bányászok, erdészek és sok más-sakferfiak. Kincs van a levegőben, vízben, növényzetben, földben, föld nyomában, csak ki kell aknazni. Most egy francia bányász reszkirozott 40 ezer forintot arra, — hogy Hideszamos közég határában, a köseg-től mintegy kilométerre lévő Liszlo József bányát tovább mivelje, hadda e tőke áran fel a aranyat et a földgyorában, a melynek szála a hegy magasabb részében elvezedeken a a náztattak s végre nyomtalanul ementek. A munka most teljesen pusztában van. Néhány méterre már eőre hatoltak a sziklaiban, mind dög azonban csak a reményesség egy-egy csillogó szemcséjét találják a kincs hollétének titkát szigorúan őrző sziklaiban. Egy pár ezer forint már elment a negyvenből. A hidegszamosi olahok animóval dolgoznak a piczafélt, de más-szt azért a reményért, hogy a sziklaiban találják fel a Darus kincsét, melyből bőven jut majd meg a maradékaiknak is.

*** Pulzky Karoly bűnügye.** Balonni Imre vizsgálóbíró a képviselő bizottsággal és Pulzky Karolyal együtt megjelent az Országos Kép-tárban, hogy a hitvány képekről jegyzőkönyvet vegyen fel. Pulzky határozottan tagadta, hogy csak egy kép is hiányozna és a nagyzáravárból, a mely most a képtárban uralkodk, előszedte a hiányzó nak által képeket. A külföldről már a különféle számlak beérkeztek s min hogy az orvosszakértők a jövő héten be fogják adni a véleményüket a Puszky megfigyeléséről, most már csak a képviselő bizottság eljárásától fog függetni, hogy a vizsgáló e ben az egész ügyben mikorra lesz befejezhető.

*** A Reichsanzeiger a millenniumról.** A német hivatalos köröknek rokonszenves re-deklodéséről tesz bizonyosságot a német hivatalos lapnak, a Reichsanzeigernek egyik legutóbbi cikkke, mely a legrokonszenvesebb hazon emlékezik meg a magyar nemzet nagy ünnepeiről és a millenniumi kiállításról. A cikk, melynek »A magyar állam millenniumi ünnepe« a czime, így kezdi: »Ma-

gyarország jogos büszkeséggel tekinthet vissza államiságának ezer esztendő múltjára és bátran hívhatja meg Európa népeit nemes és nagyszerű ünnepére. — Ki vehetné rossz néven egy bár nem tulságos nagy, de nagyra törő és nagyra hivatott nemzetől, ha ezt az ünnepet igazán szívügygyé teszi, a melylyel nem csupán öntudatát akarja emelni, hanem tekintélyét is a külföld előtt. Ezután ismerteti a kiállítás munkait, legfőképp a történelmi, néprajzi és hadügyi kiállításról irván nagy részletességgel, mint a minőbet ilyen mértékben még sehol se rendeztek a világon. A Reichsanzeiger a cikk végén kijelenti, hogy a kiállítás minden újabb mozzanatáról értesíteni fogja olvasóit.

*** Köszönetnyilvánítás.** A »Jogász- és tisztviselői kör« által f. évi február 15-én rendezett táncestély alkalmával a következő felülfizetések és adományok folytak be: a) Felülfizetések: Puky Gyuláné 40 frt, Légszeszgyár 14 frt, Dobieczyk Sándor 6 frt, br. Jossinczy Miklósné, Steinfeld Antal 5—5 frt, Hegyi Mihályné, Grakovics Iván, Szikszay Lajos 3—3 frt, Lengyel Imre, Márk Endre 2—2 frt, dr. Magoss György, Lesián Adorján, N. N., N. N. 1—1 frt. — b) Adományok: Poka Kázmér 6 frt, Babó Miklós, Igyártó Sándor, Geresi Kálmán, Fráter Barna 2—2 frt, dr. Buday József, Szabó Antal 1—1 frt, összesen 103 frt. — A fentebbi adományokért a kör nevében halás köszönetet mond a rendező bizottságnak.

*** Ftalal vaskereskedő segéd,** helybeli üzletben felvetetik. Előnyben részesülnek azok, kik a gazdasági gépszakmát ismerik. Csakis írásbeli ajánlatok a kiadó hivatalba. »Vaskereskedő« jelige alatt intézendők.

*** Ügyvédi, bírósági, végrehajtás nyomatványok** u. m.:

Rendes értesítvény,
Értesítvény haszonbérletről,
Kiegészítési biztosítási jökönyv,
Kezbesztési ív,
Fidvias (tulajdoni igény érvényesítés),
Árverési hirdetés,
Végrehajtási jegyzőkönyv,
Rendelvény,
Árverési jegyzőkönyv

100 egyszívenként 80 krért folyton kapható Hoffmann és Tarsa könyvnyomdájában, a topostavall szemben.

Thaly Kálmán javaslata.

— Milyen legyen a magyar ruhaszine —

A magyar ruhaviselet eszméjére vonatkozlag Thaly Kálmán országgyűlési képviselő a következő érdekes javaslatot tesz.

Ha már Magyarban kívánunk járni, ne esnaitassanak fekete, hanem sötétkék atillát (dolmányt) és nadrágot, tekintve a következő okokra:

1. A fekete szín csakis a jelen században lett szalonviselet; őseink csak gyászban hordták fekete ruhát, különben mindig szineset. A keleti jellegű magyar viselet nem tűri a komor, ridig fekete ruhát.

2. Magyar uerünk is általában ország-szerte ma is késszínű posztóruhát visel es nem fekete.

3. A sötétkésszín éppen olyan szép és disztes, szalonias is, mint a fekete, a mellett — ha indigóval van festve, tartósabb, a nap nem szivja ugy ki.

4. Együttal a magyar szővőipart is támogatni fogjuk ez által, mert míg a fekete posztó általában a morva- és csehországi gyárak (sokszor silány!) terméke, addig az állami zgoru ellenőrzés alatt álló pozsonyi magy. kir. honvédségi posztógyár tisztia indigóval festett, igen szép fenyű szöld és tríos (szinte elnyühetetlen) honvédtiszti sötétkék atilla- és blouseposztókat készít nem drágább áron a hasonló minőségű fekete kelmknél. Nagyon megrendelő-eknél árleengedéssel is. Ezekhez aztán akár szintén sötétkék, akár fekete zsinórtatot választanak: egyaránt jól áll.

Jó lesz derék ifjainknak az itt elősorolt okokat megfontolni s azután határozni. Én a magamét elmondottam.

Nyilttér.*)**Uj ácsmesterek.**

A mult évben az építő iparosok között felmerült surlódások folytán alólírotfak is köteleztünk az iparhatóság által, hogy a rendszeres ácsmesterei vizsgát tegyék le.

Ezennel kijelentjük, hogy a napokban a m. kir. Államépítészeti hivatal mérnöki vizsgáló bizottsága előtt az ácsmesterei vizsgát sikeresen letettük.

Egyszersmind felkérjük a n. é. közönség ugymint a multban, jövőben is szíves támogatásukat és b. pártfogásukat.

Debreczen, 1896. márcz. 7.

Szepessy Péter
Varga-utca 2180

Kiss Gábor
Csapó-kut-utca 3:09

Szendrey Sándor
Péterfia-kaszakoz.

* Ezen rovat alatt közlötték nem vállal előlétséget Szerk.

Dr. Fáy Márk

orvos-sebész tudor stb.

lakik N.-Várad-utczán 2128/29 sz. alatt (a hol a Corso kávéház van.)

Rendel: délelőtt 8—9 óráig.
délután 2—4 óráig.

Legjobb a

**CACAO
GAEDKE**

mindenütt kapható

P. W. Gaedke & Cie., Brünn és Hamburg.

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani, hogy üzletemben a legjobb minőségű, tisztán kezelt

sestakerti borok

literenként kimérve

34—36krért kaphatók

Nagyobb rendelők árendgyményben részesülnek.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve tisztelettel

Jánossy Béla

Rózsater, Kenyér-piacz.

Eladó

a Szepes pusztán 18 és 1/2 nyilas területű fekete talaju földbirtok, gazdasági épületekkel és 3 szobából, konyhából, kamarából álló uri lakkkal, továbbá Batthyányi-utczán egy emeletes ház ondódi és ujosztásu szántóföldjével.

Felvilágosítást ad a tulajdonosok távolléte miatt **Dr. Nagy Lajos ügyvéd** N.-Péterfia-u. 984 sz.

N.-Károlyban

a város legélénkebb utcájában (országuti összeköttetéssel) 27 év óta fenálló jóforgalmu **fűszer és vegyes üzlet** szép lakással átadó május 1-jére. Az évi forgalom 18 ezer frt, dohány és italmérési engedély, 5—600 frttal átvehető fiatal embernek is nagyon előnyös.

Reiner Vilmos
N.-Károly Fényi-utca.

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy

varrógép raktáromat

és

műszerészeti műhelyemet

a mai naptól kezdve a Dr. **Tihanyi** háztól

X a kereskedelmi akadémia épületébe X

helyeztem át.

A midőn az eddig irántam tanusított szives pártfogásért ez uton is köszönetet mondok, kérem továbbra is a n. é. közönség becses támogatását, én viszont pontos és jutányos kiszolgálás által mindent el fogok követni, hogy az igényeket minden tekintetben kielégíthessem.

Figyelmeztetem ezuttal t. verőimét, hogy nálam a

varrógép javítások műszerszak szerint eszközöltetnek.

Tisztelettel

KESZLER A.

első debreczeni varrógép műszerész, törvényes iparral egyedül. (Alapított 1886)
Kereskedelmi akadémia épületében.

Meghívás.

A debreczeni ipar és kereskedelmi bank

XXIX. évi

rendes közgyűlését

1896. márczius 15-én délelőtt 10 órakor tartandja

Debreczenben,

az intézet saját helyiségében

melyre a t. cz. részvényesek ezenel meghivatnak, oly figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 28-ik cikkének rendelete szerint részvényeiket a közgyűlés előtt 5 nappal az intézeti pénztárnál le kell tenniök.

Tárgysorozat:

1. Igazgatósági jelentés 1895. évről.
2. Az 1895-ik évi számadások és mérleg, s ezzel kapcsolatban a felügyelő bizottsági jelentés előterjesztése után a mérleg megállapítása, és a nyereség feletti intézkedés, végre az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása feletti határozat.
3. Az alapszabályok 34-ik cikke értelmében a sorrendben kilépő két igazgatósági tag helyének három évre való betöltése.
4. Az évi jelentés és mérleg közgyűlést megelőző 8 nap alatt a bank helyiségében az üzleti órák alatt megtekinthetők.

Kelt Debreczen, 1896. február 26-án tartott ülésünkben.

Az igazgatóság.

Cser-utca végén egy 20 év óta fennálló bolt fűszer-felszerelésekkel ellátva május 1-től kiadó.
Értekezhetni cser-utca 2239. sz. a. a tulajdonossal.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni termény és áruaktár részvénytársaság megkeresésére a Társaságnál Stern Zsigmond által 21 tétel szám alatt beraktározott 76 bál, mintegy 104 métermázsas gubás gyapju, a Társaság Homokkert melletti telepén 1896 évi Március hó 11-én délelőtt 9 órakor megtartandó nyilvános árverésen közbejöttömme a legtöbbet ígérőnek el fog adni.

Vevő köteles az árut azonnal átvenni s a vételárat azonnal kifizetni. A körülményekhez képest vagy összesen, vagy bálonként fog az eladás megtörténni.

Miről értesitem a venni szándékozókat. Kelt Debreczen, 1896. évi Február hó 26-án.

Dr. Pally M. Béla,

mint a debreczeni kir. közjegyzői kamara 254. 1894. számú rendelőjével, Paksy Imre debreczeni kir. közjegyzőnek kirendelt helyettese.

131 sz. 1896. v. k.

Árverési hirdetmény.

A depr. kir. bíróságnak 1778—1896 P. sz. végzése folytán közhírre tételik, miszerint Fischer Adolf részére Békésy Gyula debreczeni lakostól 137 frt 66 kr. tőke ennek 1895 évi okt. hó 2. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 33 frt 60 kr. perköltség erejéig 1896. évi január hó 10-én bíróságra le- és felülfoglalt és 497 frtra becsült butorok, könyvek és egyébektől álló ingóságok 1896. évi március hó 21-én délután 3 órakor kezdetét vevendő és mester-utca 1384 sz. alatt megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetése mellett szükség esetén becsáron alól is el fognak adni.

Debreczen, 1896 évi március hó 1. **Sugár Gyula** bir. kiküldött

Árverési hirdetmény.

Steinfeld Mihály földbírtokos debreczeni lakos megkeresésére a tőle Ungvári József és Nagy Jakab sertéskereskedők debreczeni lakosok, átvétellel késedelmeskedő-vevők által megvásárolt, 335 darab, mintegy 327. méterma súlyú felhízott magyar faj serese — megkeresőnek Debreczen sz. kir. város határához tartozó Macsi pusztán levő tanya birtokán (vasut állomás Macsi) 1896 évi Március hó 10-ik napján d. e. 1/8 órakor közbejöttömme megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adni.

Vevő köteles a vételárat készpénzben azonnal kifizetni, és az árut azonnal átvenni. Kelt Debreczen 1896. évi Március hó 7.

Dr. Pally M. Béla,

mint a debreczeni kir. közjegyzői kamara 244. 1894. számú rendelőjével, Paksy Imre debreczeni kir. közjegyzőnek kirendelt helyettese.

Uj czipész üzlet.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy Kossuth-utca 3. szám alatt, Boros testvérek urak mellett

férfi, gyermek és női

CZIPÓ ÜZLETET

nyitottunk.

Tapasztalatainkat úgy a fővárosban mint utóbb helyben 18 évig Nemes Gábor urnál sajátítottuk el és azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy a legkényesebb igényeknek is minden tekintetben megfelelhünk elvállalunk mindenféle javításokat.

Raktári készítményeken kívül elfogadunk megrendeléseket

férfi, gyermek és női czipőkre

és azokat a legjobb anyagból szolid árak mellett teljesítjük.

Szíves pártfogást kér

tisztelettel

PUHÁK JÁNOS és TÁRSA

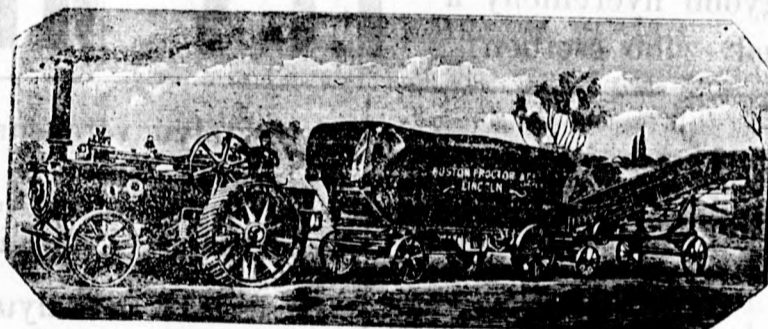
CZIPÉSZEK

Kossuth utca 3.

Legelősből bevásárlási forrás!

Legelősből bevásárlási forrás!
Van szerencsem a t. cz. közönségnek szíves tudomására adni, miszerint egy nagyobb készlet **partie árunak** kedvező beszerzése folytán azon kellemes helyzetben vagyok, teljes **férfi öltöny szöveleke** 2 frt 70 krtól kezdve 10 frt 50 kr.-ig a legjobb minőségű és legszebb mintájú **Cheviot, Cammarn** és egyéb gyapju kelmekben szolgálatni. Ugyazint nagy raktártartók: **sima fekete szövetekből, Adria, Atlasz Cammarn és Doskinből** Számos látogatóért és teljes tisztelettel **KLEIN JAKAB** posztó-kereskedő **főter és Miklós-utca sarkán.**
Legelősből bevásárlási forrás!

390 arany és ezüstérem és diszoklevéllel kitüntetve!

Ruston, Proctor & Co. Ltd.

lincolni (angol) gépgyár vezérképviselőségénél,

BUDAPESTEN

kaphatók a legkitűnőbb utólérhetlen szerkezetű angol **gőzmozgonyok és gőzcseplők**

és csakis itt kaphatók a világhírű szabadalmazott **EXCENTER GŐZCSEPLŐGÉPEK**

könyöktengelyek nélkül kettős tisztító szerkezettel, állítható osztályozó hengerrel. Ez idő szerinti ezek a világ legjobb gőzcseplői! Kívánatra azonban szállíthatunk könyöktengelyes gőzcseplőket is

COMPOUND GŐZGÉPEK

Ugyanitt rendelhetők meg a világhírű **magánjáró gőzcseplőgépek.**

A jövő gépe.

Nagy választék **szalmakazalozók, járgányos cseplőgépek, borprések, szőlőszövő gépek, szénagyűjtők, vetőgépek, tisztító rosták, kukoriczamorzsológok, szecskavágók, arató és fűkaszalók, konkolyozók** valamint minden gazdasági gépek és eszközökben és malomberendezésekben.

Arjegyzekkel és mindennemű szakbavágo felvilágosítással és tanácsal készségeggel díjmentesen szolgálok.

Levelek czimzendők: **RUSTON, PROCTOR & Co. Ltd.** vezérképviselősége

Budapest, V. Lipót-kört 32. szám

390 arany- és ezüstérem és diszoklevéllel kitüntetve.

Eladatik évente több mint 950 gőzcseplőkészlet

A gyár alapított 1840-ben. Átlagosan 2500 munkási foglalkoztat.

Uraknak és hölgyeknek
valódi
LODENT
ajánl a
Tiroli Loden-áruház
BAURUDOLF,
Innsbruck Rudolfstrasse 4
Vízmentes köpenyek, valódi gyapjuöltöny szövetek.
Árjegyzék mintákkal ingyen, és bérmentve.

Uj!

női confectió üzlet.

Van szerencsém a n. é. hölgy közönséggel tudatni, hogy a városháza épületében, Kossuth-utcán lévő

női divat üzletemet

ugyancsak a mai naptól **női confectióval** bővítettem meg és már megérkeztek, a legújabb divatu tavasszal

gallérok és jaketek
gyermek felöltők

ugymint a legdivatosabb

női és gyermek kalapok.

Alakítások és rendelmények gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Azon kellemes helyzetben vagyok, hogy úgy áru mint árak tekintetében a versenyt bárkivel kiállom.

Tisztelettel

EMERICH ARNOLDNÉ
női divat-terme Kossuth-utca elején.

Meghívó.

A debreczeni Első Takarékpénztár
L.-dik évi

rendes közgyűlését

1896. március hó 22-én délelőtt 10 órkor
Debreczenben.

saját üzlethelyiségének tanácstermében tartja.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése és számadása az 1895. üzletéről és indítványa az évi nyereség felosztása iránt.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. Határozathozatal a tárgyakban; az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentvény megadása.
4. Igazgatóság indítványa, a társaság 50 éves fennállásának ünnepélye alkalmából teendő adományok és alapítványok tárgyában.
5. Alapszabály módosítás.

A mérleg és a nyereség felosztási javaslatot is tartalmazó igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentések a folyó 1896. évi március hó 15-től fogva a pénztár helyiségében — a hivatalos órák alatt — megtekinthetők

Alapszabályaink 53-ik §-a értelmében ezen közgyűlésen tanácskozási- és szavazati joggal bírnak mindazon részvényesek, kiknek nevei 1895. december 31-ig bezárólag, a részvénykönyvbe bevezetettek.

Az 5-ik pontban foglalt tárgy, az alapszabály módosítása felett, ha ezen álló közgyűlésen az összes részvénytulajdonosoknál több képviselve nem leendő, fenn-alapszabályuk 58. §-ának 2. bekezdése értelmében a tizenegyed napra, vagyis 1896. április hó 6-ik napjának d. e. 10 órájára ezennel kitűzött új közgyűlésen — tekintet nélkül a képviselt részvények számára — a megjelölt részvényesek érvényesen határoznak.

Magyar Osztály-Sorsjáték.

35007 pénznyeremény 7932000 korona összértékben.

Legnagyobb nyeremény a
legkedvezőbb esetben

EGY MILLIÓ korona.

II. osztály.
Hus 1896. március 11-14-ig.

Nyeremény	korona	korona
1	100000	100000
1	60000	60000
1	40000	40000
1	30000	30000
1	20000	20000
1	15000	15000
1	10000	10000
2	8000	16000
8	4000	32000
10	2000	20000
13	1000	13000
100	400	40000
860	200	172000
9000	120	1080000
10000	nyeremények összesen	1648000

II. osztályú vétel-sorsjegyek árai:

$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{200}$	forint
40.—	20.—	4.—	2.—	

II. és III. osztályú teljes sorsjegyek árai:

$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	$\frac{1}{100}$	$\frac{1}{200}$	forint
60.—	30.—	6.—	3.—	

Ezen eredeti árakon kívül II. osztályú sorsjegyek megrendelésénél ajánlott levél portója és nyereményjegyzék díja fejében 25 kr., teljes sorsjegyek megrendelésénél pedig ajánlási díj és 2 nyeremény-jegyzékért 40 kr. küldendő be.

III. osztály.
Hus 1896. május 12-28-ig.

Nyeremény	korona	korona
1 jutalomdíj	600000	600000
1	400000	400000
1	300000	300000
1	200000	200000
1	100000	100000
2	40000	80000
2	20000	40000
5	10000	50000
10	8000	80000
34	6000	204000
100	2000	200000
200	1000	200000
2650	200	530000
22000	150	3300000
25007	nyeremények és egy jutalom	6284000

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

HEINTZE KÁROLY, Budapest

Szervita-tér 3.

Sürgönyezim: LOTTOHEINTZE BUDAPEST.

Szervita-tér 3.

Nyomatott Hoffmann és Társa kövnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.